

Krav om miljøvaredeklaration (EPD) af hensyn til bæredygtighed

En Environmental Product Declaration (EPD) er en type miljøvaredeklaration, som beskriver et produkts miljøbelastning fra råmaterialeindvinding og produktion til bortskaffelse. EPD'er kan anvendes i forskellige sektorer, herunder vejsektoren. I denne artikel vil vi se på, hvordan EPD'er kan anvendes i vejsektoren for at bidrage til mere bæredygtige veje og vejudstyr.

AF TIM LARSEN
TL-Engineering
TL@TL-Engineering.dk

Vejsektoren er en stor forbruger af ressourcer og en betydelig bidragsyder til klimaforandringerne. Veje skal bygges og vedligeholdes for at sikre mobilitet og transport, men deres konstruktion og vedligeholdelse har en betydelig miljøpåvirkning, herunder emission af drivhusgasser og forbrug af ressourcer som vand, energi og materialer.

EPD'er i offentlige udbud

EPD'er kan hjælpe med at reducere denne miljøpåvirkning ved at give producenter og entreprenører mulighed for at identificere og reducere miljøpåvirkning fra deres produkter og processer. Ved at kræve EPD'er i offentlige udbud kan kunder og beslutningstagere i vejsektoren tage miljømæssige hensyn i deres beslutningsproces.

EPD'er kan bruges til at vurdere og sammenligne forskellige materialer og konstruktionsmetoder til veje og vejudstyr. For eksempel kan EPD'er give information om miljøbelastningen fra forskellige typer asfalt, beton eller genanvendte materialer. Ved at sammenligne EPD'er kan beslutningstagere vælge de mest bæredygtige materialer og metoder til vejkonstruktion og vedligeholdelse.

EPD'er kan også bruges til at vurdere de miljømæssige fordele ved forskellige vejinfrastrukturer. For eksempel kan EPD'er sammenligne forskellige typer vejudstyr eller trafikstyringssystemer for at vælge de mest miljøvenlige løsninger.

I det hele taget kan anvendelsen af EPD'er bidrage til mere bæredygtige veje og vejudstyr. Ved at vælge de mest bæredygtige materialer og metoder til konstruktion og vedligeholdelse kan vejsektoren bidrage til at reducere sin miljøpåvirkning og bekæmpe klimaforandringerne. Derfor bør EPD'er spille en vigtig rolle i den fremtidige udvikling af vejsektoren.

EPD

På nuværende tidspunkt er flere standarder, som definerer kravene til udarbejdelse af en EPD, herunder:

1. ISO 14025: Denne standard definerer principper og krav for udarbejdelse og verificering af EPD'er. Det omfatter krav til dataindsamling, beregningsmetoder, rapportering og kommunikation.
2. EN 15804: Denne europæiske standard beskriver principper og krav for udarbejdelse og verificering af EPD'er for byggevarer. Det indeholder krav til både dataindsamling og beregning af miljøpåvirkninger.
3. ISO 14040/14044: Disse standarder beskriver principperne for Life Cycle Assessment (LCA), som er en nødvendig del af udarbejdelsen af en EPD. De definerer kravene til dataindsamling, beregning af miljøpåvirkninger, rapportering og kommunikation af LCA-resultater.
4. ISO 14063: Denne standard beskriver principper og krav for miljøkommunikation, herunder kommunikation af EPD-resultater til interessenter.

Derudover kan der være specifikke nationale standarder eller sektorspecifikke standarder for udarbejdelse af EPD'er.

EPD i udbudsmateriale

Værdiansættelsen af krav om EPD i et udbudsmateriale kan indarbejdes på forskellige måder afhængigt af hvilke krav og mål, der er for projektet. Her er nogle mulige tilgange:

1. Krav til EPD som minimumskrav: I udbudsmaterialet kan der fastsættes minimumskrav til EPD for de materialer og produkter, der anvendes i projektet. Dette kan for eksempel være et krav om, at alle produkter skal have en verificeret EPD i henhold til en bestemt standard, eller at mindst 50% af materialerne skal have en EPD. Denne tilgang viser, at bæredygtighed er vigtigt i projektet, men det giver også fleksibilitet til at vælge de materialer og produkter, der opfylder kravene.

2. Krav til EPD som tildelingskriterium: I stedet for at EPD er et minimumskrav, kan det også bruges som et tildelingskriterium i udbudsmaterialet. Det vil sige, at leverandørerne får points eller bonus for at have gode EPD'er for deres produkter og materialer. Denne tilgang viser, at bæredygtighed er en vigtig faktor, når der vælges leverandør/entreprenør, og det kan motivere leverandørerne/entreprenørerne til at tage større hensyn til bæredygtighed i deres produkter og processer.

3. Totalomkostninger inklusive miljøpåvirkning: En mere avanceret tilgang til værdiansættelse af EPD'er kan være at inkludere den samlede miljøpåvirkning i de totale omkostninger ved projektet. Det vil sige, at en leverandør/entreprenør, der har produkter eller udførelsesmetoder med lavere miljøpåvirkning, kan have en fordel, når der tages hensyn til de samlede omkostninger over hele levetiden af projektet. Denne tilgang kræver mere dataindsamling og analyse, men vil resultere i mere bæredygtige løsninger og måske reducere de samlede omkostninger over tid.

Uanset tilgangen er det vigtigt at specificere kravene til EPD klart i udbudsmaterialet og sikre, at de er realistiske og opnåelige for leverandørerne/entreprenørerne. Det er også vigtigt at specificere,

hvilken standard, der skal anvendes for at validere EPD'er, og hvordan de skal dokumenteres og verificeres. Ved at indarbejde EPD i udbudsmaterialet kan bæredygtighed blive en central faktor i projektet, og det kan hjælpe med at fremme mere bæredygtige løsninger i vejsektoren.

En EN-standard for EPD er måske på vej

Det vil være en fordel at lave en EN-standard for udarbejdelse og indhold af en EPD på samme måde, som det er gældende for CE-mærkede produkter. EN-standard er en europæisk standard, der definerer kravene til et produkt eller en proces og sikrer, at produktet eller processen er i overensstemmelse med bestemte standarder og krav.

En EN-standard for EPD vil derfor sikre, at der er en fælles standard for, hvordan man opretter, verificerer og rapporterer EPD'er på tværs af Europa. Dette ville gøre det nemmere for producenter at oprette EPD'er, da de vil have en fælles standard at følge, og det vil også gøre det nemmere for forbrugere og andre interessenter at sammenligne EPD'er på tværs af produkter og sektorer.

En EN-standard ville også gøre det nemmere at håndhæve kravene til EPD'er og sikre, at de er i overensstemmelse med bestemte standarder og krav. Dette ville hjælpe med at øge tilliden til EPD'er og fremme brugen af EPD'er i offentlige indkøb og i markedet generelt.

Alt i alt vil en EN-standard for EPD være en fordel for producenter, forbrugere og andre interessenter, da det vil fremme brugen af EPD'er og gøre det nemmere at oprette, verificere og rapportere EPD'er.

Efter forlydender arbejdes der allerede nu på at få udarbejdet en EN-standard for udarbejdelse af EPD'er, så det er bare et spørgsmål om tid, inden en sådan findes. Vær derfor opmærksom på, at de allerede udarbejdede EPD'er efter al sandsynlighed skal tilrettes den kommende EN-standard med det besvær, det kan indebære, hvis dokumentationen for de nuværende udarbejdede EPD'er er mangelfuld, og der

derfor skal indhentes supplerende oplysninger.

Ligeledes er der forlydender om, at der ved indførelse af EN-standard skal udpeges bemyndigede organer (notified bodies) til at forestå EPD-certificering på samme måde, som vi kender det fra CE-mærkning under byggevarerforordningen. Noget kunne tyde på, at de to ordninger over tid vil smelte sammen således, at et fremtidigt CE-certifikat også kan komme til at indeholde en EPD for produktet.

Internationale standarder for EPD'er

Der er allerede et antal internationale standarder for EPD'er, såsom ISO 14025 og EN 15804, men der er stadig forskelle mellem disse standarder. En EN-standard vil hjælpe med at harmonisere disse standarder og sikre en mere konsistent anvendelse af EPD'er på tværs af Europa.

En EPD kan variere for det samme produkt

Det er vigtigt at bemærke, at kravene til udarbejdelse af en EPD kan variere afhængigt af produkttypen, sektoren og det land, hvor EPD'en er oprettet. Derfor er det nødvendigt at identificere de relevante standarder og retningslinjer, der gælder for det pågældende produkt og sektoren, før man går i gang med at udarbejde en EPD.

Slutbemærkning

Vær varsom med at bruge alt for meget energi på at udarbejde alt for detaljerede udgaver af EPD'er, indtil der foreligger en udarbejdet EN-standard for udarbejdelse af indhold og dokumentation af en EPD. Men sørg allerede nu for at indsamle alle relevante oplysninger om produkternes LCA, da de er essentielle for at kunne udarbejde en EPD også efter den kommende EN-standard. Hold jer derfor opdateret om, hvad status er på området, og tøv ikke med at få professionel hjælp. Det kan betale sig i længden. Det er ærgerligt, hvis det viser sig, at det hele i sidste ende skal laves om for at komme igennem nåleøjet. ●